

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. II. Quæstioni propositæ respondetur, & pœnitentiam veram esse
virtutem, ostenditur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

recedendo, per odium & detestationem illius. Poenitentia ergo non solum respicientiam & vitæ novitatem, sed etiam odium, displicentiam, & dolorem de peccatis præteritis importat.

§. II.

Quæstioni proposita respondetur, & poenitentiam veram esse virtutem, ostenditur.

Dico breviter, habitum poenitentia esse virtutem. Ita D. Thomas hic art. 1. & Theologi communiter.

7. Probatur primò ratione quam habet in argumento sed contra: Cum proprium Legislatoris sit facere homines virtuosos, ut docet Aristoteles 2. Et hic præcepta legis non dantur nisi de actibus virtutum, quibus etiam solis promittitur præmium: Sed de actibus poenitentia extat præceptum divinum, eisque promissum est præmium, dicitur enim Matth. 4. Poenitentiam agite. Et Ezech. 18. Stimpus egerit poenitentiam, vita vivet: Ergo poenitentia est virtus.

8. Probatur secundo ratione quam insinuat in corpore ejusdem articuli. Virtus est habitus in materia difficili electivus secundum rectam rationem, inter duo extrema in mediocritate consistens: Sed habitus poenitentia est hujusmodi: Ergo est virtus. Major continet omnes conditiones necessarias ad rationem virtutis. Minor verò probatur discurrendo per singulas. Et in primis quod habitus poenitentia sit electivus secundum rectam rationem, patet, quia recta ratio dicitur dolendum esse de peccatis, ut sunt offensæ Dei. Quod autem veretur circa materiam difficilem, non minus evidens est; fugere enim & odisse ea quæ maxime delectant, & quæ carni & sanguini pergrata sunt, non parum difficultatis habet. Denique quod in mediocritate consistat, facile potest suaderi: Sicut enim contingit quod aliqui homines de peccatis commissis, plus nimio delectentur, juxta illud Proverb. 2. Latantur cum male fecerint, & exultant in rebus pessimis; ita & quod alij immoderate & usque ad desperationem de illis doleant & tristenter; sicut Cain & Judas, quorum alter in desperationem lapsus, dicit, Major est iniquitas mea, quam ut veniam merear: alter verò poenitentia ductus, laqueo se suspendit; habitus autem poenitentia, medium tenet inter illa extrema.

9. Confirmatur ex alia definitione virtutis, quam tradit Aristoteles 2. Et hic, cap. 6. his verbis: Virtus est habitus, qui bonum facit habentem, & opus ejus reddit bonum. Poenitentia enim bonum facit habentem, imò sæpe illum meliorem & sanctiorem reddit, quam esset ante lapsum, juxta illud Apostoli ad Roman. 5. Vbi abundavit delictum, superabundavit & gratia. Unde Gregorius lib. 11. Moral. cap. 19. vel alijs 26. ut in editione Parisiensis 1619. Discretus quisque ex eo quod mala se egisse intelligit, ad discretionis regulam reducit, & inde altius ad justitiam proficit, unde ad tempus à justitia cecidisse videbatur. Et paulo post: Nonnunquam culpa, occasio virtutis sit. Et alibi: Fit plerunquam gravior Deo, amore ardens vita post culpam, quam in securitate torpens innocentia. Item Ambrosius in serm. Cathedræ S. Petri: Fidelior (inquit) profectio factus est Petrus, postquam fidem se perdidisse deservit, atque ideo majorem gratiam recepit, quam amisit. Habitibus quoque poenitentia opus suum reddit

Tom. V.

bonum, utpote Deo acceptum, & vitæ æternæ meritorium; & innumeras poenitenti offert utilitates & fructus spirituales, quos eleganter expendit Chrysostomus serm. de poenitentia, his verbis: O poenitentia, quæ peccata Deo miserante remittis, & Paradisum reseras, contritum sanas, omnem tristitiam exilaras, vitam de interitu revocas, statum restauras, honorem renovas, fiduciam das, vires re-formas, gratiam abundantiorum refundis. Omnia ligata tu solvis, omnia soluta tu sanas, omnia adversa tu mitigas, omnia contrita tu sanas, omnia confusa tu lucidas, omnia desperata tu animas. Per te, o poenitentia, David afflictus, vel contritus, factus est sanctus. Per te filius prodigus paternum amplexum meruit. Per te Petrus postquam ter Dominum negavit, indulgentiam recepit. Per te, o poenitentia, latronem subito Christus ad regnum æternum rapuit.

§. III.

Solvuntur Objectiones.

Obijcies primò: Virtus est propter se expetenda: Atqui poenitentia non expetitur propter se, sed propter malum culpæ quod tollit: Ergo non est virtus.

Confirmatur: Virtus non consistit in fuga mali, sed in prosecutione boni: At poenitentia consistit in fuga mali: Ergo non est virtus.

Ad objectionem respondeo, concessâ Majori, negando Minorem, poenitentia enim expetitur propter se, id est propter suum finem proprium, & non propter aliquem alium à suo proprio fine distinctum, finis autem proprius poenitentia est delere malum culpæ, & Deo offenso satisfacere. Unde ad confirmationem, nego etiam Minorem; licet enim poenitentia includat fugam mali, in ea tamen sola non consistit, sed in eo quod per eam satisfaciatur Deo offenso, quod est boni maximi prosecutio.

Obijcies secundo: Virtus habet per se delectationem: Sed poenitentia non habet delectationem, sed potius excitat dolorem & tristitiam: Ergo non est virtus.

Respondeo virtutem non habere semper delectationem de suo objecto, sed solum de suo actu: quamvis autem poenitentia doleat de peccato, quod est suum objectum, delectatur tamen de suo actu, quia gaudet se dolere. Solutio est D. Thomæ quæst. unica de spe art. 1. ad 14. ubi sic ait: Duplex est delectatio, una quidem de objecto, alia vero de ipso actu: prima autem delectatio non est propria virtuti, quia est aliqua virtus ad quam pertinet dolore de suo objecto, scilicet poenitentia; sed secunda delectatio quæ est de actu, est propria virtutis, quia unicuique habenti virtutem, est delectabilis operatio quæ est secundum proprium habitum, unde etiam poenitens de dolore gaudet. Hinc apud Job cap. ultimo, ubi vulgata habet, Ago poenitentiam in favilla & cinere, alia versio legit: Ago solatium in favilla & cinere.

Adde, delectationem essentiali virtuti, consistere in promptitudine quadam & affectu, quo voluntas elicit alacriter actum virtutis; & hæc reperitur in poenitentia, nec ei tristitia quam includit illa virtus opponitur; quia opponitur tantum remissui & repugnantia voluntatis, quæ refugit elicere talem actum virtutis.

Obijcies tercio: Cum virtus sit essentialiter dispositio perfecti ad optimum actum, non potest

Xx ij

dari